

Oponentský posudek na disertační práci

Johana Shahini: *The Causes of Fragility of the Albanian Democracy*

Johana Shahini se ve své práci zaměřila na albánskou demokracii, na její křehkost a na příčiny toho, proč Albánii rozhodně nelze považovat za demokracii stabilní a konsolidovanou.

Začíná historickým exkurzem, popisuje počátky moderní albánské státnosti na přelomu 19. a 20. století i albánský režim v období mezi světovými válkami. Dále se věnuje albánskému komunistickému režimu. Tyto historické pasáže jsou psány s cílem vystopovat zde příčiny současné politické nestability, zejména pokud jde o některé trvalé rysy albánské politické kultury.

Klíčové pasáže práce se věnují období po pádu komunistického režimu, tedy období od počátku devadesátých let minulého století do současnosti. Autorka se zaměřuje na politický vývoj, ústavní systém a jeho proměny, na stranický systém, na volební systém a jeho časté změny, jakož i na dopady neustále měněných volebních pravidel na výsledky voleb a na stranický systém.

Celkově lze práci Johany Shahini považovat za podrobně provedenou analýzu vývoje albánské politické soustavy od pádu komunismu s důrazem na hlavní faktory, které tento vývoj formovaly, ba formují dodnes. Analýza je dobře podložena v pramenech i v literatuře.

Analýze konkrétního jevu vždy předchází teoretická pasáž, v níž autorka osvětluje teoretický aparát, který následně použije. Teorie tedy není soustředěna v nějaké úvodní teoretické kapitole, ale je „rozseta“ po celé práci vždy před tím, než ji autorka aplikuje v analýze. Což je myslím vzhledem ke struktuře práce vhodnější a přehlednější, ale zároveň tato skutečnost nepřímo odráží jistou slabinu práce, jíž je určitá disparátnost.

Práce se skládá z pasáží historických, transitologických i z kapitol věnovaných ústavnímu a volebnímu inženýrství a jeho dopadům. Práci pak uzavírá průzkum veřejného mínění, který autorka provedla před volbami 2005. Chybí však nějaký celkový syntetický závěr; závěr, který práce obsahuje, je pouze stručným shrnutím obsahu a závěrů předchozích kapitol.

V práci Johany Shahini jsem též marně hledal důkladný rozbor vlivu rozdělení Albánců na Ghegy a Tosky, jež mělo a má velký vliv i na albánskou politiku a systém politických stran. To samé lze konstatovat o roli náboženství. Je také diskutabilní, zda lze volební systém a jeho časté změny považovat za hlavní „bolest“ albánské demokracie, zda zde mnohem silněji nepůsobí jiné faktory, zejména z oblasti politické kultury, které by se negativně projevíly za jakéhokoliv volebního systému. Autorka sice volební systém přímo neidentifikuje jako hlavní zdroj problémů, nicméně analýze jeho vlivu věnuje daleko větší prostor než jiným skutečnostem, jež jsou dle mého názoru podstatnější.

Celkově však musím konstatovat, že předložená disertační práce představuje podrobnou a podloženou analýzu albánské tranzice i politického vývoje od devadesátých let do současnosti. Autorka velmi dobře zná a dovede vhodně využívat příslušný teoretický aparát (teorie přechodů, teorie volebního systému a jejich vlivu na stranický systém apod.). Jde tedy nesporně o práci politologickou, která určitě přispívá k hlubšímu pochopení albánské politické soustavy, jeho hlavních rysů i historických kořenů, které jej dodnes silně ovlivňují.

Práci Johany Shahini proto rozhodně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 17. 9. 2010

PhDr. Josef Mlejnek, Ph.D.